

محرر کردی و فارسی
علی کمال و م . نوری

بوداخل شهر ولوا بدل آبونه
۳ مانک دو ۶ مانک چوار
سالیکی ۸ روپیه به

بوخارج اجرت بوسطه
علاوه ده کری

تاریخ انتشار

۲ آگستوس ۱۹۲۲
سالیانی

(زمان گورزو دم رابوردو ایستا پالوان علمه)
(سلاح دسته صنعت بارقه تیغ و سنان علمه)

علمی ، اجتماعی ، ادبی ، فزنیکی حر و سربست ملی به
هفته جاریک دردچی

صاحب امتیاز و مدیر مسئول
و سر محرو
مصطفی پاشا

اعلانات بدپرک
۳ آنه ده سینریت

بوهمو شتیک مراجعت
به صاحب امتیاز اگری

نسخه یکی به ۲ آنه ده فروشری

۲۰ شهریور اول ۱۹۲۲

۲۸ صفر ۱۳۴۱

[جمعه]

شماره ۱۱

سال ۱

عبرت

تا ایستا هرچی وقایی به سر کردان دا هابی که
موجب کلال و ملال بوی اکثر له بر نفاق و شقاق بین
خویان بووه . ام نفاق و شقاقه که له کردستانا موجوده
له مده یکی مدیده و مرکز جریان و فورانی ام سلیمانی به به
که ام شاره به آشوبه خدا اصلاح و اعماری بکا له
تاریخ ۱۱۹۹ دا له وقت حاکن به به اعمار کراوه که
له پیشدا له قلاچوالانا اداره یکی مخصوص کردی یان
بووه .

له او روزه وه که سلیمانی بنا کراوه تا ام روزانه
له بر اختلافات بین عشایر و اهالی و له بر تی نگیشن
فوائد اتفاق و یکجهتی سلیمانی و کوا ایستا که دی بینین
نه وک مملکتان تر مهوریتیکی پیدا کردوه ، نه اهالی
و عشایر راحتیکی تامه یان بو حاصل بووه .
حتی دایر به نفاق و اختلافات جنتمکان مرحوم
شیخ (معروف) نودهی له وقت خویا به عربی العبارة

نامه یکی مهم بر معانی بویکی له سلاطین عثمانی ناروده
انشاالله له خدا تمنی اکین له سایه حسن نیت و خیر خواهی
حضرت حکمدار کردستان اجرات و اصلاحاتیکی
مستعجله و محقه دکری تاریخه و بناغه ام نفاق و
شقاقه بر طرف بگری تا قسم چاکان راحت و رفاهی
بوی . و روح مبارک او شیخ اکبره یش شاد و مستریخ
بی و افتخار به ام حفیدزاده مکرم خوی بکا . صرف
نظر له وقایع سابقه مثلا : له زمان حکمرانی عجماندا
کسی که حظی له کسی نکرد بی بو تحریک و افسادات
تاسنه و طهران چون نهایت لشکری عجمیان هیناوه ته
سلیمانی و اطرافنی چند دفعه تالان کراوه ، نفوس زور
کوژر اووه ، حتی زور له ژنانش به اسیری بر اووه .
له زمان عنایدشدا بعض مغرضان بو اضرار و افندی
رقیبان خویان تا مرکز ولایت بغداد چون لشکر ترکیان
هیناوه بون به باعث قتال و فساد عظیم ! چه ایران
چه ترکانش له وقت خویاندا له جیکای اعمار مملکت

بنکری برلنگندن و لیکولینر وهی ترین
مرکز ژین لنتوشیق و الدراسات
Zheen Center For Documentation & Research

و تنوير افكار ملت اكثر يا بهي محاكمه له وجوه و معتبران
 كردانيان يا كشتوه ، يا بو ديار بعيد به نفي و تغريب افنا
 كردوه . چه حاجت له شاخ (آكرى) يعنى اراراته وه
 تا جنوب لرستان چه له عجمدا . چه له روميدانه مدارس
 و مكاتبيكي منتظم بنا و نه شوسه يكي به قدر كيلومتره يك
 دريژ درمست كرا نه چند اولاد يكي كردان بو تحصيل
 علوم و معارف بو ممالك متمدنه نيرا .

او بي همتي به كوا ايمه ايستا له آثاري متاثر و محزونين
 چونكه صرف نظر له عربانه و اوتوموبيل هيچ ريكا يكان
 نبروه كه به راحتی بار و كاروانمان پيدا بروا ، ايستايش
 بو تداوي نخوشانمان بو بفر ياد كيشتن مجروحان و
 اطفالمان طبيبي نيه .

له حرب عمريه پيدا او مظلمه له صلاحيه . له سلجاني و
 اطرافيا درحق به اهالي و فقرا كه كرا همو هر نفاق ام
 منطقه به بو .

بو معاونت به تركان له وانهي كه چو بون ۱۷ پياو مه تير
 و محترم جاف كه به امر تركيك عادي به متراليوز كوژران
 وله سلجاني دا چند جوانان به بي محاكمه نشانه كله كران
 له پاش ابراز مهان نوازي و خانداني خوي محمد خان
 حاكم بانه و سيف الدين خان حاكم سقز و حسين
 خان حاكم سا بلاغ و شيخ باباي مشهور طرف مكري
 كه به بي سبب و صلاحيت تالان كران و كوژران
 ديسان اثرى نفاق داخلي بو . چه حاجت ! له وقت
 حاكمان به بهدا كه اطرافى كلنبر و حتى جوار سلجاني دا يما
 له زير تهديد ايران (حكومت اردلان) دا كه بو
 و حاكمان به به كله او وقتانه دا معاونتيشيان له عثمانى ديني
 به تواوي حاجز و ما يوس مابونه وه و نهايت به توسط
 مشايخ و صلحاي ام جهتانه مراجعت به ام عشاير
 جافه كرا كه او وقت له او بر سيروان له جهت جوانرو
 اداره و صلاحيتيكي مخصوصه خويان بو له بر رابطه

مذهبي يعنى شافيت التماس و مراجعت حاكمان به بيان
 و امانيش همو تكليف و مطالب او انيان قبول كرد
 صرف بو محافظه كلنبر كه منطقه يكي اهم سلجاني به ترك
 حكومت اردلانيان و وطن قديم خويان كرد و او
 وقته رئيس بنام ام عشيرته كه (ظاهر بك) مرحوم
 بو كه بايره گوره عموم ام بگزاده محترمان جافه به لکل
 عشيرت و جماعت خوي پرينه وه جنوب شرقى كلنبر
 يعنى طرف (دزيابش) له او وقته وه سلجاني له او جهتانه وه
 له تعرضات و تهاجمات ايرانيان امين بون و عشيرت
 جافيش ايتر له نظردا محترم و مهم بينرا . له سر امه
 ام خاك خومانه كه مع التأسف نازانم له برجي به شراره
 نفاقي ديسان بروز هينا و له بعض طرفه وه كه اشتهار
 رؤساي جانيان له لاگران هات و دستيان كرد به فساد
 حتى بعضيكيان يعنى له او انيش كه له وقت خويان له براو
 اسبابه كه عرضمان كرد هاتني جافيان به شدت آرزو
 ده كرد . تا سنه چون ، تا بغداد خبريان نارد
 له عليه رؤساي جاف تشو و يقايتيان دواي كرد به نرعي
 كه حاكم اردلان امان الله خان كوره به بهانه زيارت
 كر بلاوه تا طرف پي باز هاتبو وله دوستي به وه زيارت
 مرحوم ظاهر يكي طلب كرد بو او بيش له صفوت قلب
 خوي چو بو زيارتي . له اثنای زيارت دا به طرزي كه له
 قديمه وه ايرانيان درحق به رؤساي كرد كرده يانه و ديكن
 به خيانت ظاهر بكيان كشت . حتى مشهور رئيس
 هموند (جواهير) يش كه له سر وقايع معلومه التجاي به
 ايران كردبو و له اطراف قصر شيرين دا دارا و دبده يكي
 پيدا كردبو به كشتن چوني و به دوچار بوني فضايح
 مأسفه له طرف ايرانيانه وه ديسان هر له سر نفاق
 كردان بو .

له او روزانه دا كه له سايه توفيقات صمدانيه وه
 به بي خون رزاندن سرافرازي و استقلاليتي بو كردان

حاصل بووه ده بو هموابناي كرد خاصة اهالي سلیمانی و اطراف شوو و ژ حمد و ثانیان بو خدا بگردایه و بو موفقیت حکومت ملی سعی به دل و له کل یکتزی برادری و آشتی به تیان حاصل بگردایه کچی!!

خدایا ارانهی له بانی سعی بو تحکیم حکومت ملی بو ظهور اغتشاش ، بو تشویق فرقه له کل فرقه به شفاهی خبر و یا به کاغذ نویسن تشویقات دکن وک له دنیاده طریق بونهوه له آخرتیشدا جزایان بدهی .

ام عتسه ، ام مرض ناهمواره و ام دزانی له کردستاندا هر موضعی په مگر له کویسنجا قیشدا ، له بعضی جیکای تریشدا هیه .

او روزه که خبر استقلال کردستان کیشته ته کویسنجق بهض له آغایان اوی چونه سر تلغراف و تو یانه ایله استقلال و سلیمانی مان ناوی . فقط پاش امه که طیاره بومباردمانی کردون او وقتیه عقلیان هاتو ته سر خویان و زانیویانه ار تشویقات و تحریکاته کچی اغفال بون بو خویان سم قاتله در حال دسیان کردوه به توبه و استغفار و به ندامت و مجبور بون در کردن او چته روتله په که زراوه ته ناویان و تبعیت حکومت کردستان بکن تا مرجعی واستناد کاهیکیان بو حاصل بی . بزنان که تشویقات و نفاق چند کسیک بو به باعث بومباردمان و اتلاف خبلی بیکیهان فسبحان الله ! ام کردان خومانه کی به مشورت و به تأملیکی معتولانه ایش ده کن تاله آخردا پشیمان و سرکردان نبین . منوران کرد اطراف کویسنجاق اربیل و اثره ایستادعا بو (اویزدمیر) ده کن که به واسطه او چته په وه که نار دبوی و به واسطه او معاملات و تکالیفات نالایقه که در حق به کویسنجق و جواری کردبوی بو به باعث انکشاف و هشیار بونه وهی کردان و تأمین استقلال ملیان .

بلی چندی له مه و پیش له تقرب او چته په زور وطن پروان متأثر و متأسف بون فقط وکو خبر از این ایستاهو منفرحن . [و عسی ان تکرهوا شیئاً و هو خیر لکم] صدق الله العلی العظیم .

مصطفی پاشا

(پریشانی شیخ بزینی)

له نسخهی پیشه ودا بومباردمان دیهات شیخ بزینی مان نویسی بو له پاش امه که پینچ دی به تو اوی بومباردمان کرابو ۳۰۰ سوار له کر کوکوه هاتبون او دیهاتانه یان سوتاند و له پاش امه بنا به افاده توفیق آغای رئیس شیخ بزینی که ایستا تشریفی له سلیمانیدایه در اوسیکان خویان یعنی عشیرت شوان چونه سریان بو تالان ۴۵۰ مر و قدریکیش رشه اولاغیان بردوه . بزنان له ام وقعیشدا وله ام حال پریشانیشدا کرد به کرد مرحمتی نه کردوه خدا همومان اصلاح بکا .

دیسان طیاره

بنا به خبراتی که ورگیر اوه چند روز له مه و پیش ۱۴ طیاره چون بو طرف رانیه وقت عصر کله اویدا سواره یکی زور عشایر موجود و له حال استراحتدا بون طیاره کان زور له نرمی په وه به متر ایوز بومباردومانی کردون به قدر ۸۰ اسپ تلف بون و تلفیات انسان به تو اوی معلوم نبوو انشا الله ایتر تکرری نابی .

جناب عباس آغای محمود آغا

بنا به اخباری که شیوع کردوه رئیس عشیرت پشدر جناب عباس آغای محمود آغا له ام روزانه دا بو

شرفيابي له حضور جناب حڪمدار دا تشريف اهيئي
بو سالياني .

—oooo—

محى الدين افندي

مدیر شیخ بزینی (زاب) محی الدین افندی که له
هنکام ام انقلابه دا له طرف اهالی شیخ بزینی تالان
کرايو امرو گيشتومه سلطاني و دفتر ضياعاتي تنظيم
و بو استرادي تقديم حكومتي كرده فسبحان الله !
انقلابات و سائر وقوعات بوجي بي به باعث ام نوعه
ماملاته ، بوجي مأموريكي بي دسلات دوچار اذا و
حقارت بي .

له مرکه يشدا له طرف چند پشدریکوه مدير
مرکه سعيد افندی که شخصيكي خلوق و محترم و معروفه
ديسان دوچار ظلم بو بو . و همو اشياى بيتيهى تالان
کرايو . کرچه ايمه از این رؤسای محترمه میرادلی له
قدیمه وه حظ به شقاوت و به ایش بی معنا ناکن فقط
له بر مرض نفاق که له بین کردانایه مع التأسف له اویشدا
ام احواله ظهوری کرد .

استحضارات جنگ

عشایر جوان رو ، گوران ، سنجانی و کلهور و کو
بیسقومانه همو استحضارات اکن بو هجوم دوم بو سر
هورامان سر رئیس جانوسان طرف اولاً تقریباً ۵۰۰۰
و طرف املا له کل متفقانی خویان تقریباً ۲۵۰۰
تفکیان ده بی انشاء الله مصادمه واقع ناب و خویان
بی کمانان ناروی .

پاره ، پاره ، پاره

قربان بند کیفیتم

پنجا سال له امه و پیش عولاشيته ناویکی سرفوتینه

بو . خالق سالیانی او شخصه یان به بیاوچاک نوعما به
ولی دزانی که تصادفیان دکرد دستیان ماچ دکرد و بو
تفأل خیر احوالیان لی دپرسی دیان وت قربان چی هیه
چی نیه چی دبی بفرمو ؟ او زاته هیچ قصه ی تری نه
دکرد له جواب زور کسدا هر دی وت پاره . پاره ، پاره
و له جواب بعضیکدا که خوی او انه ی به چاک بهاتایه
پیش چاو دستی دهینا به سریانا و دی وت چاکی اما
برو . بعض صاحبان مراق بو غیب و بوتفأل بریان
نه ددا و دیان وت قربان احوال شارکه مان چون دبی
اسلامتی زور ضعیف بووه ؟ اویش هر پی دکنی و
دی وت بلی پاره ، پاره ، پاره .

حقیقت او شخصه تی گیشتو بووه . ایستایش زور
شیت و عاقلمان وا دزانم ورینه ی خه ویشیان هر
پاره ، پاره ، پاره دبی .

چندی له مه و پیش ذاتیک حکایتیه کی نقل فرمو
وقی له زمان قدیمدا عاشور آغایک بووه دایما له کل ادعای
پیاوکی و کوره تی که به تنها دمایه وه تنقید حرکات همو
دوستان خوی دکرت و خلقي وا اغفال دکرت که کویا
عاشور آغا خوی زور ملیتپروره و هر مسالکی که اختیار
بکه صرف بو منتفعت عمر مه بو خوی هیچی ناوی .
روژی له هندو مسلمانه وه حکیمیه کی عاقلی سیاح هانبر و
پرسیوی که له بزرگان کرمانجان کی هیه چاوم پی بکه وی
عاشور آغایان بو تعریف کردبو . بانی دکاتمه لای خوی
به دوستی لی دپرسی تو له پشدا چی بوی و اینستا چی
. دکدی به من راستی بلی هر چه آرزو بکه ی من نتوانم
بوت بکه م و من پیاوی شهنشا هندی و چینم دساواستی
بلی جناب آغاله جوابیکی دور و دریز دلی راستت دوی
من له وقت خویدا له طرف خاتمین که شاریکی قدیمی
کردانه بوم له وی جمعیتیکم دیدت هر ام کرانیا یان
دوت ذکر شو و روزیان هر امه بو و اعرضت دکم

منیش اوم زور موافق بیبوه و هر مساکي که اختیار بکم هر قصه یکی زل که بکم هدقم هر او کورانیه به : قربان بند کیفیتم تا پول داری رفیقتم .

سیاح دلی له مه تی نه گیشتم و جا دم به صراحت بفرمو . عاشور آغا له م وقتاندا عاسیه خان رفیقهی حیاتی بانك دكا صورت محاورهی بو نقل دكا عاسیه خان دغه به پوله که کی خوی که له زور سریه وه هلو امرا بو هینایه خوواره وه و به کمال جدیت دمی کرد به گورانی : قربان بند کیفیتم

سیاح وتی ایستاتی گیشتم ایوه هر له شوین منفعت ذاتی خوتان دکرین شهنشاه ایمه و ای دزانی که له ارض کرمانجدا همو بو ترقی وطن سی دکن عجبا ای جناب عاشور آغا اگر له طرف ایمه وه که ایمه دشمن به ایوه نامراوین چونکه ایوه روز پرست و ایمه دار پرستین نفی به تو بکا چونه ؟ له جوابدا آغا دیسان فرموی : قربان بند کیفیتم — تا پول داری رفیقتم !!

سیاح فرموی پس آغا حالی شدیم !! ایوه له هر طرفیکه وه نفع ذاتیتان یعنی لقمه تان بو بی له سر پولتیقهی او طرفه ن هر کسی اگر امیسه تان بداتی طرفداری اومن و اسفا ولات کرمانجان عجبا همو وایه ؟ آغا له کل رفیقهی هاو دلی بجاری وتیان اری اری اری والله مدعی بو له قین ایوه اوز دمیرمان کرک بو که زانیمان پولی نه وو . هاتینه وه خدمت خان دسهان کرد به پولتیقه و به ریا . تا بزاینن چی دبی !!

جناب محمود خان دزلی

له رؤسای مشهوران هورامی جناب محمود خان دزلی له کل آموزایان خوی علی محمد خان و محمد رشید بک کوران جان الله بک و عبدالله بک سرتیپ . محمد علی

بک حبیب الله بک . محمد علی بک سردار بک له کل قریب به صد سوار معیتیان بو شرفیابی زیارت حضرت حکمدار کردستان وارد سلجانی وله خانوی عبدالرحمن قبطانچی که بریان احضار کرابو مسافر بون به خیر بین .

جناب احمد بک ریشین

له بکرادان ولد بکی جناب احمد بک ریشین و مخدوم نجابت موسومی محمد علی بک و عمو زاده ی محمد سعید بک حسن بک ، و حسن و دستم بک کورانی مرحوم یار احمد بک له کل جناب رشادتماب شیخ حسام الدین افندی زاده شیخ محمد افندی بو زیارت حضرت حکمدار تشریفیان هاتوه ته سلیمانی بخیر هاتن .

حکایت منظومه

بخت مامور دور عثمانی
همو معلومه لای سلیمانی
نیک و بد هرچه بو او را بورد
شیر نما دو برا که مانگا مرد
غایبی بخت اکم له بک مامور
وقت انکلیر که تاوی دابو تنور
بیاوی قرضی دبی دچیته شکات
حق چند ساله کی بدا که نجات
دنوسی قبضه بک مدیر زمان
که دبی بیته لام فلان فلان
صاحب قرض دچیته سرکابرا
قبضه که یشی له روی او در اخوا
پیاو بچاره پیی دلی ای یار
حق تو ثابت به بی انکار
نیمه من عالمی بکم راضی
ضبطیه وتو و مدیر له کل قاضی

مذکورہ شمیدی کردستان اہالیسنک سکنتہ قدیمہ سندن
اولان کرلردن و کردستاندخی بو قومک اوتہ دنبرو
مسکون اولہ کلدیکی قطعہ دن عبارت اولدیغی
اکلاشیلیر .

جنکیز زمانندہ کرد اسمنک محترم و محفوظ اولدیغی
و جنکیزلرک استیلای مشهوری صرہ سندن بیله
کردستانک مختاریتله اداره ایدلمش اولدیغی
مشهور جنکیزک بتون ایرانی استیلا ایتدیکی دررلرہ
آزی - آرات - طغندن بصرہ کورنزنک ہرمن
بوغازینہ قدر شمالدن جنوبہ تمتد اولہ وق شرقدن غربہ
و غربدن شرقہ پکیمکہ مجبور اولاجق برمسہ تولیتنک
بتون گذرگاھنہ کی پکیدلری حاوی مناطق مهمہ دہ
متوطن کوردیکی شجع اہمیتلی کرد قومنی رنجیدہ ایتیرک
سیاستاً حین ادارلرینہ موفق اولہ بیلمک ایچر
کردستان اقوامنہ تعین ایتمش اولدیغی بکارک کرت
(کرددن غلط ایلیدر) اسمیلہ تواریخ قدیمہ فرسیہ دہ
مذکور اولسی ہم ادنای واقعہ منی ہم دہ جنکیز کی
برجہانکپر جبارک نظرندہ اہمیتی تقدیر ایدیان کردستانک
مدیر ادارلری کندیلرندن اولق اوزرہ مختاریتله اداره
ایدلمش اولدیغنی تأیید ایدر .
ماہدی وار

اعلانہ

۳۳۸ - ۲۱۱

او خانوہ کہلہ محلہ گویرہ واتہ و طرفیکی ہریکا
و بہ خانوی رشید و فتاح و حاجی ابراہیم افندی
محدودہ و خانویک لہ کل رز دیم کہلہ دی و بلہ در وانن
بہ اعتبار ۴۸ سہم ۱۴ سہمی حاند بہ عارف کوری
عبدالرحمانہ لسانی چن لیرا مارہینی حلاوہ خان کچی
احمد بک حجاز و فروشتیان قرار گیربوہ بنا علیہ بو
احالہ اولیہی تا ۳۰ روز وضع بہ مزایدہ علیہ کرا
ہر چی طالبہ صدی دہ تأمینات مستصحباً من اجعت
بہ اثرہ اجرای سلیمانی و منادی توفیق آغا بکات .

۱۰ تشرین اول ۳۳۸ مأمور اجرا

۰۰ م وہی

لہ چاپخانہ حکومت لہ سلجانی چاپ کرا

بقدر حق تو دبی دیاری
بو مدیریش بیم نکا لاری
پیاو چاہہ رفیق بہ توبی خدای
حق خوت ورکہ و مچورہ وہ لای
مسئلہ حل و فصلیان کرد زو
لیک ترازان بہ دلخوشی ہر دو
کہاوی بیست مدیردی ایشا
ضبطیہی ناردو کابرای کیشا
وقی بوچی نہاتی اول جار
وقی ایش حل کرا بہ بی انکار
وقی تو خائنی نقام و منال
بدہ صد روپیہ و بچورہ وہ مال
رقی زور بو مدیر جریہی کرد
نک جریہ کہ قیمہ قیمہی کرد
امہ بو حال اسبق و سابق
خوا بکا وانہ بی ایترا لاق
زیور

جناب میجر نویل

وکیل مندوب سماحی جناب میجر نویل پیری بہ
طیارہ دیسان چو بو کرکوک حاکم سابق جم جمال کاپتن
چیمن بو وکالت اوہاتہ سلجانی .

[بانگ کردستان] ک ترکیہ قسمی :

حقیقت کردستان

مابعد

مرحوم سعدی شیرازینک کاستان نام اثرندہ کی
— داننی کہ چہ کفت زال بارسم گرد — مصراعندہ
پهلوی سمرامدانندن اولدیغنه شہہ اولیان رستمندن
بخت ایدرکن کردی کاف فارسی ایلہ سویلشدو .
میلاد عیسی دن تقریباً درتیوز کسور سنہ اقدم
یونان مؤرخلرندن مشہور کسہ نوفونک اردوسیلہ
بابلدن نینوا ، دیاربکر ، خرپوط جہتلرندن شمالہ
طوغری رجعت ایدرکن شمالی کردستاندہ مستقل بر
قومدن بخت ایدرک اورالردہ کی قومی کاف فارسی
ایلہ کردی کلہ سنہ تماماً شبیہ گردنامیلہ ذکر ایش کہ قوم